

Referat af borgermøde Tillæg 11 til lokalplan 310 Teglværkshavnen den 27. november 2019

Dato: 27. november 2019
Tid: Kl. 19.00-21.00
Sted: Sluseholmen 2, 2450 København K
Mødedeltagere: Ca. 5 borgere + 4 fremmødte borgere fra Kgs. Enghave Lokaludvalg
TMF: Byplanlægger Maria Lindgren Nielsen, Trafikplanlægger Henrik Rejnholdt Jørgensen, Lea Christensen (ref.)
Lokaludvalg: Hans Præstbro
ByK, ØKF: Urd Nørgård-Nielsen (bygherre)
JJW: Lisbeth N. Olsen (arkitekturrådgiver, totalentreprenør BAM Danmark)
Thing & Brandt: Marie Thing (landskabsrådgiver, totalentreprenør BAM Danmark)

Velkommen ved Maria Lindgren Nielsen, Teknik- og Miljøforvaltningen

Skolebyggeriet og proces ved Urd Nørgård-Nielsen, ByK, ØKF, KK

Urd Nørgård-Nielsen fortæller, at det er Børn- og Ungeforvaltningen samt Kultur- og Fritidsforvaltningen, der er bestiller af skolen. Der er et behov for nye skoler i området, da der er befolkningstilvækst. Skolen er startet op med en 0-klasse, der er placeret i midlertidige bygninger. Når den nye skolebygning står færdig, er der elever op til 5. klassetrin, og skolen vil sandsynligvis blive brugt som genhusning for andre skoler.

Projektet blev udbudt som totalentreprise med flere ansøgere, hvor BAM's projekt blev valgt som vinder, da det rummede projektets vision om en grøn byskole, tæt på Fælled, Sydhavnstippen og Sluseholmens kanaler. En skole, som skal ud i naturen og naturen skal ind i skolen.

Skolen kan rumme 840 elever og indeholder bl.a. madskole, KKFO, klub til de større børn og idrætshal. Kultur- og Fritidsforvaltningen er bestiller af idrætshallen.

Da skolen bygges på en nuværende parkeringsplads, skal der også bygges et p-hus på grunden for at rumme eksisterende parkeringspladser. P-huset skal rumme Nauticons nuværende antal parkeringspladser samt en del af skolens parkeringspladser. Det forventes, at p-huset kan tages i brug medio 2021. Skolen kan tages i brug primo 2024.

Man ønsker, at det grønne bliver en del af skolens profil og en del af undervisningen. Skolen skal samtidig være et sted for lokalområdet med plads til alle, og som kan danne ramme for fællesskaber.

Det næste år etableres kørselsadgang til det kommende p-hus. Der er en midlertidig overkørsel nu, som skal ombygges til en lang indkørsel med "højre ind, højre ud" adgang fra Sjællandsbroen.

Man starter opførslen af p-huset sommeren 2020, og det tager lidt ekstra tid end normalt, da der skal bygges idrætshal på toppen. I efteråret 2021-2023 bygges skolen og idrætshallen.

Der spørges til, hvordan man kommer ind til p-huset, hvis man kommer fra Enghavevej og skal krydse over Sjællandsbroen.

Svar ved Urd Nørgård-Nielsen, ByK: Man skal ikke krydse over Sjællandsbroen, men køre ad Sluseholmen og ad Ved Stigboderne.

Skolens udformning og arkitektur ved Lisbeth N. Olsen, JJW:

JJW er underrådgiver for BAM, der vandt udbuddet. Lisbeth fortæller om skolens arkitektoniske udformning, og at denne tager udgangspunkt i visionen om den grønne byskole med en bæredygtig og venlig atmosfære, hvor man kan mødes i øjenhøjde med kvarteret. Der er fokus på at få skolen ud i naturen og naturen ind i skolen. Man har arbejdet med flere skalaer og sammenhæng mellem disse. Som stor skala danner skolen kant mod trafiktunge Sjællandsbroen, og her bygges parkeringshus og idrætshal, som skal danne en port mellem byen og Sluseholmen. Man har også Fælleden tæt ved. Som den lille/nære skala skal skolen rumme undervisning og børn ved at henvende sig ud mod lokalområdet og kanalerne på den modsatte side. Her skal der etableres skoleområde, undervisningsfaciliteter og mødesteder. Skolen er derfor høj og massiv mod Sjællandsbroen men nedtrappes arkitektonisk ind mod kanalerne. Bygningen opdeles med flere niveauer og plateauer, hvor der etableres udearealer. Skolen og parkeringshuset begrønnes mod Sjællandsbroen, og idrætshallen på toppen skal give en illusion af en lysende lanterne.

Man har arbejdet med fire kredsløb som mål for at ramme den ønskede skole.

- Naturkredsløb – at bygge læring om natur ind i skolens udformning.
- Socialt kredsløb – at skabe rumlighed for forskellige fællesskaber i flere skala (klasser, årgange, hele skolen, foreningsfællesskab, områdefællesskab).
- Bevægelseskredsløb – at underbygge børns bevægelse med skolens udformning (trapper). Her har man dialog med Kultur- og Fritidsforvaltningen og en konsulent.
- Bygningskredsløb – byggeriet skal være bæredygtigt og med gode robuste materialer, der kan stå i mange år.

Mod skolegården bygges en landsskabstrappe, der har offentlig adgang og går fra terræn til øverste etage og inviterer inden for fra gaden. Facaderne bliver i træ, og man planter træer både på bygning og ved bygning. I skolens stueetage placeres fællesfunktioner med udadvendt karakter, der er målrettet alle, som fx et kulturtorv med musik og bibliotek, et centralt torv med madhus og et naturtorv med naturfaglige fag og auditorie til udstillinger og arrangementer. Der

laves en læringstrappe centralt i huset, der fører til idrætshallen øverst. På 1. sal placeres udskoling og adgang for fritidsbrugere. Øverst placeres basisskole, KKFO og andre skolefaciliteter samt idrætshal, hvor der er direkte adgang via udendørs trappe, så fx forældre, der skal aflevere i KKFO eller fritidsbrugere til hallen ikke skal igennem hele skolen.

Man har arbejdet med at nedskalere bygningen, så den ikke opleves som en lang massiv bygning. Bygningen inddeles i tre sektioner, der orienterer sig mod et fælles atrium. Dette giver et trygt tilhørsrum for eleverne og en variation i facadeforløb.

Idrætshallen kan rumme sport til fritids- og skolebrug, men kan også bruges til arrangementer eller events.

Der spørges til om der etableres en scene i idrætshallen eller plads til at opbevare en sådan.

Svar ved Lisbeth N. Olsen, JJW: Ikke umiddelbart, men den endelige indretning er stadig under udformning.

Der spørges til, om der er plads til tilskuere i hallen.

Svar ved Lisbeth N. Olsen, JJW: Der er balkon rundt langs kanten af hallen og plads til tilskuere til arrangementer.

Der spørges til om taget på idrætshallen kan bruges til solceller.

Svar ved Lisbeth N. Olsen, JJW: Der arbejdes med træfacader i øjenhøjde og begrønning af parkeringshuset og en glasfacade på idrætshallen, der bliver delvis transparent. Der etableres solceller på taget af idrætshallen.

Der spørges til om hallen risikerer at blive meget varm, hvis der laves glasfacade, og om der skal bruges meget energi på at nedkøle rummet. Det uddybes om der er lavet afskærmningsmuligheder, fx markiser, persiener.

Svar ved Lisbeth N. Olsen, JJW: En ingeniør har lavet indeklimaberegninger og har vist, at med det rigtige glas kan det lade sig gøre. Det er et fokuspunkt at løse godt. På den øverste halvdel af hallen er der ikke glas hele vejen igennem, men kun udvendigt for at give illusionen af en lanterne.

Der spørges til, hvilke træsorter, der bruges til facader, og hvordan man kan sikre, at de kan holde i 50 år +.

Svar ved Lisbeth N. Olsen, JJW: Man har ikke lagt sig fast på træsorter endnu, men man arbejder med leverandørerne, der kan sikre lang holdbarhedsgaranti. Kommunen er meget fokuseret på

vedligehold og drift af facaden, og der er fokus på at vælge sorter, der patinerer pænt. Lige nu arbejder man meget med byrummene, men næste fase er at bestemme materialer.

Der spørges til byrum og offentlig adgang efter skolens lukketid.

Svar ved Lisbeth N. Olsen, JJW: Tagterrasser er åbne om aftenen, og skolegården er integreret i byrummet.

Svar ved Urd Nørgård-Nielsen, ByK: Skolen er åben for fritidsbrugere med adgang til faglokaler og stueetager, og basislokaler kan bruges til aftenundervisning. Man kan lukke af for udvalgte områder, hvor man ønsker, at der ikke skal være adgang. Fritidszonen er planlagt, som et diagonalt forløb gennem huset, der ende ved hallen på toppen af p-huset. Det er vigtigt, at man som fritidsbruger fornemmer liv i bygningen og møder andre i om aftenen. Det skal være et trygt sted at opholde sig.

En kommentar går på, at offentlig adgang hele døgnet på biblioteker har givet en del problemer.

Svar ved Urd Nørgård-Nielsen, ByK: På skolen kommer flere brugergrupper, hvilket bør give mere tryghed.

Svar ved lokaludvalget: Det bliver ikke fri offentlig adgang, men adgang for folk med formål og aftale, fx foreninger og fritidsbrugere. Skolen skal være klar til undervisning næste morgen.

Skolens udearealer ved Marie Thing, Thing & Brandt

Marie Thing forklarer at for at opfylde kravet om friarealer har man placeret en del på tagflader, da grunden har begrænset størrelse. Der har været fokus på at forankre det grønne i skolen og man har arbejdet med et billede af at lægge et stykke af Fælleden ned over skolen. Der er ikke mange grønne byrum på Sluseholmen, men det kan skolen tilføje.

Man arbejder med typer af beplantning, der refererer til beplantningen på Fælleden. Tagene skaber tætte og nære miljøer for de mindre klaser (væk fra kanaler) og på terræn for de større elever. Skolegården er et offentligt byrum, der kobler sig på det øvrige stisystem i området. Der laves planteskole på taget, og regnvand integreres som element på taget til leg med et vandløb og som lagres under bygningen og kan trækkes op til vanding af beplantning.

Der spørges om man kan bruge regnvandet til toiletskyl også.

Svar ved Urd Nørgård-Nielsen, ByK: Desværre, det må man ikke i skole-byggeri.

Der laves læringspavilloner udendørs til undervisning, og man har en vision om også at sætte pavilloner uden for skolens område og bringe skolen ud i naturen og lokalområdet

Lokaludvalget nævner, at der er en kommunal læringspavillon med fokus på natur på Tippen, som er glemt lidt, men som måske kan understøttes af dette projekt.

Der bliver hovedankomst til skolen via Ved Stigbordene mod nord, hvor der laves kiss'n'ride med få parkeringspladser, men som primært er til afsætning og afhentning. Der bliver også cykelparkering på ankomstpladsen og adgang til cykelparkering i parkeringshuset via promenaden. Man kan komme ind i huset direkte fra parkeringshuset.

Der spørges til om antal parkeringspladser passer til skolens behov.

Svar ved Henrik Rejnhold Jørgensen, Teknik- og Miljøforvaltningen: Ud fra erfaringer i øvrige København, regner man i Københavns Kommune man med, at ca. 10-15 pct. af eleverne i indskolingen og mellemtrin vil blive kørt til skole og ingen fra udskolingen skal køres i skole. Så parkeringskapacitet er tilpasset dette.

Der spørges til skoledistriktets afgræsning.

Svar ved Urd Nørgård-Nielsen, ByK: Det ved vi ikke endnu, og det er heller ikke en beslutning eller drøftelse, som vi er inde over. Skoledistrikter kan justeres år for år, men der er frit skolevalg i Københavns Kommune.

Langs bygningen ud mod kanalen i stueetagen bliver der lavet en lille pavillon, der kaldes Startstedet, som skal fungere som et samlingssted og referencepunkt for skolen og lokalområdet. Tanken er, at man her kan mødes inden man skal på tur med klassen eller samles før en fælles tur med løbeklubben.

Der planlægges at lave en trappe og trappedæk ned til kanalen samt pontoner, hvor man kan lægge til med kajak.

Der spørges ind til overvejelser ift. vandsikkerhed.

Svar ved Marie Thing, Thing & Brandt: Der er indbygget sikkerhedsafstand og forhindringer i byrummet, der støder ud til kanalen. Fra kanalen har man først et bolværk, så en gang- og cykelzone med egen belægning og derefter et inventar/beplantningsbælte, der afgrænser 'skolegården'. På den måde holdes 'skolegård' og vand adskilt, og der indbygges naturlige og letlæselige afgrænsninger mellem byrumsgrænser. Kun et sted skabes et hul ned til vandet via trædæk og trappe.

En kommentar går på, at man bør udforme trædækket som en ponton, da vandet i kanalen stiger og falder meget.

Svar ved Urd Nørgård-Nielsen, ByK: Tak for et godt input. Dette element er stadig under udarbejdelse, og vi vil meget gerne have gode inputs til udformning.

Skolen og politiske mærkesager i området ved Hans Præstbro, Lokaludvalget

Hans fortæller, at lokaludvalget generelt er begejstret for projektet og har været tæt inddraget i processen. En udfordring i området er, at meget byggeri er kommet på bagkant, og man lidt sent har fundet ud af, at man har brug for mere skole og lignende. Lokaludvalget er glad for gymnastikhallen som 'lanterne' øverst på parkeringshuset som vartegn for bydelen. Man er lidt ærgerlig over, at man skal starte en skole op i midlertidige pavilloner, men man er fortrøstningsfuld ift. det endelige resultat.

I høringssvaret vil lokaludvalget have fokus på:

- Adgang til skolen for gående, cykler og biler – sikker skolevej og kobling til det øvrige område.
- At man gerne vil have en bro over Sydhavnsgade, så der er nemmere adgang mellem det gamle og ny Sydhavnen.
- Sikkerhed ved vandet.

Lokalplanens indhold ved Maria Lindgren Nielsen, Teknik- og Miljøforvaltningen:

Lokalplanen forventes vedtaget marts 2020, og høringsområdet omfatter hele Sluseholmen. Alle opfordres til at indsende høringssvar, hvis man har noget på hjertet.

Man har i lokalplanprocessen haft meget fokus på sikkerhed ved promenaden langs kanalen, og man arbejder bl.a. med en adfærdsregulerende udformning. Der er indlagt minimumsafstande for at skabe tryghed og forhindringer til vandet med inventarzone med bede, bænke, træer, der indikerer en grænse, fælles cykelsti. Man har sikret offentlig adgang til udearealerne og en integreret skolegård.

Lokalplanen fastlægger byggefelt, adgangstrappe til tagterrasserne, højder, ydre fremtræden samt bestemmelser for byrum og træbrygger.

For at give mulighed for at komme ned til vandet og fx aflede flydende affald fra at samle sig muliggør lokalplanen en træponton i kanalhjørnet.

Lokalplanen sikrer 16 træer på taget af skolen, eksisterende vejtræer samt etablering af nye vejtræer langs kanalen og Ved Stigbordene.

Man kan indsende høringssvar til og med den 2. januar 2020 på www.blivhoert.kk.dk.

Lokalplanen forventes endelig bekendtgjort slut marts 2020, og derefter kan byggeriet over jorden påbegyndes.

Trafik ved Henrik Rejnholdt Jørgensen, Teknik- og Miljøforvaltningen

Der er stort fokus på at etablere en sikker skolevej. Et kvarter før ringetid kommer 80 % af elever og personale til skolen, så der er virkelig meget pres på, og derfor arbejder man med at få den nære ankomstsituation til at fungere. Der placeres plads til kiss'n'ride med hurtig afsætning af større børn og 15 minutters parkeringspladser, så man kan følge de mindre børn ind i klassen ved ankomstpladsen mod Ved Stigbordene. I alt kommer der 13 parkeringspladser samt cykelparkering ved ankomstpladsen.

Der etableres fortov rundt om skolen og cykelsti med udformning af et bevægelsesrum, hvor tempoet begrænses i form af en fællessti, som skal signalere, at cykler skal tage hensyn til gående. Man forventer primært trafik til/fra skolen langs Ved Stigbordene og fra Sjællandsbroen til parkeringshuset. Ved krydset Sluseholmen/Ved Stigbordene etableres et lyssignal.

Der spørges til, hvordan der gøres plads til bussen på Sluseholmen.

Svar ved Urd Nørgård-Nielsen, ByK: Bussen skal kunne køre som nu, så lyssignalet skal indrettes, så det rummer både bus, cykler og biler.

Terrænparkering er henvendt til skolen i skoletiden, men kan om aftenen bruges af andre. Nauticons nuværende parkeringspladser rykkes i parkeringshuset, hvor det også placeres de sidste 10 parkeringspladser til skolen (de øvrige 13 placeres ved ankomstpladsen ved Ved Stigbordene).

Der spørges til om etableringen af metroen og metroplads vil udfordre dette.

Svar ved Henrik Rejnhold Jørgensen, Teknik- og Miljøforvaltningen: Måske – af samme grund har vi ikke detailprojekteret dette endnu. Det skal kunne tilpasses udviklingen i området.

Der spørges om der etableres cykelsti langs kanalen på promenaden.

Svar ved Henrik Rejnhold Jørgensen, Teknik- og Miljøforvaltningen: Der laves en fællessti, som skal rumme både cykler og gående og være en del af sikker skolevej.

Fælles debat

Der gives stor ros til projektet. Man synes, det ser flot ud. For de, der arbejder i området, er det rart at vide, at antallet af parkeringspladser til arbejdspladser fastholdes.

Der spørges til om den sikre skolevej kommer til at blive etableret parallelt med projektet, eller om det har en forskudt tidsplan.

Svar ved Henrik Rejnhold Jørgensen, Teknik- og Miljøforvaltningen: Vi har ikke den eksakte tidsplan for skolevejsprojektet endnu, men udfordringen har høj politisk prioritering.

Svar ved Maria Lindgren Nielsen, Teknik- og Miljøforvaltningen: Skolen er en ny funktion i området, som afføder lidt andre behov for fx veje og adgang. Netop derfor har man lavet en ny lokalplan, der tager hensyn til dette.

En kommentar går på, at der har manglet stier for bløde trafikanter i hele området, og Lokaludvalget håber, at der også kommer en proces for at lave en løsning med gode stiforbindelser.

Svar ved Henrik Rejnhold Jørgensen, Teknik- og Miljøforvaltningen: Hvis man kan kombinere forbindelser og oplevelser, er det et godt tiltag.

En kommentar fremhæver, at der er kommet mange gode cykelstier og broer gennem byen, men der mangler nogle gode og sikre forbindelser over Sjællandsbroen på Sydhavns-siden (der er tunnel på Amager-siden). Det gamle og nye Sydhavn er opdelt, og det bør bindes mere sammen.

Svar ved Henrik Rejnhold Jørgensen, Teknik- og Miljøforvaltningen: Skriv det gerne ind i et høringssvar selvom det ikke nødvendigvis omhandler lokalplanens primære projekt.

Der spørges til, hvor høj idrætshallen bliver, hvis man sammenligner med højden på en 5 etagers bygning.

Svar ved Lokaludvalget: En 5 etagers bygning er ca. 20 meter høj.

Svar ved Urd Nørgård-Nielsen, ByK: Det er endnu ikke afgjort, hvor høj bygningen bliver, men Kommuneplan 2019 muliggør maks. 33 meter, og denne lokalplan muliggør op til 31 meter. Man regner dog ikke med at udnytte det fulde meterantal, og bygningen bliver nok lavere.

Svar ved Maria Lindgren Nielsen, Teknik- og Miljøforvaltningen: Byggeriets teknik m.m. skal holde sig inden for de 31 meter.

Der spørges til de grønne facader på parkeringshuset, og hvad de består af.

Svar ved Marie Thing, Thing & Brandt: Det bliver grønne planter, slyngplanter og lignende.

Svar ved Lisbeth N. Olsen, JJW: Vi arbejder også med selve betonfacaden og et rillet udtryk. Det tager tid for det grønne at vokse til, så det starter med en blandet grøn og beton facade. Desuden etableres plantekasser på facaderne, så planter ikke kun skal vokse op fra grunden.

Møde slut 20:45